

Turid Narten Larsstuen

”Det er godt å få veiledning”

En fenomenologisk studie om hvordan noviselærere opplever sitt møte med grunnskolen og den systematiske veiledningen de blir tilbudt som nytilsatt.

Masteroppgave i pedagogisk rådgivning, våren 2011

Forord

Denne masteroppgaven ble til i lyset av min videreutdanning i tverrfaglig veiledning, studiet jeg startet med på Høgskolen i Gjøvik for tre år siden.

Slik jeg ser det har veiledning vært et etterlengt område for de nytilsatte i skolen. Siden Stortinget har fattet interesse for denne kompetansen i møte med noviselærerne, ønsket jeg å fordype meg i dette feltet og lytte til noviselærernes erfaringer i møte med den systematiske veiledningen.

Det hadde ikke vært mulig for meg å få til dette hvis jeg ikke hadde hatt min døråpner i kommunen som villig har hjulpet meg med anskaffelse av informanter. Dessuten har jeg fått oppbakking fra lærere ved Høgskolen på Gjøvik og Lillehammer. Stor takk til mine informanter som har gitt meg tilgang til deres opplevelse i sin oppstart som lærere, og gjort undersøkelsen mulig.

Det har vært nøkkelpersoner underveis som har hatt stor betydning for at dette i det hele tatt har vært mulig. En spesiell takk vil jeg rett til min biveileder Førsteamanuensis ved Høgskolen i Gjøvik, Torbjørn Herlof Andersen som har loset meg trygt gjennom dette. Takk også til høgskolelektorene Liv Johanne Skjerven og Bjarne Strøm for alltid nyttige innspill og god oppfølging. Dessuten vil jeg takke studiekollegaer som deltok i veiledningen, og min venninne Torunn for språkvask og nyttig innspill. En takk også til hovedveileder Eleanor Allgood.

Stor takk til min mann Erling som har støttet meg i motbakkene, og mine sønner Anders og Are for deres raushet og utholdenhet i forhold til studiet, og for deres praktiske hjelp i forhold til oppgaven.

Moelv, juni 2011

Turid Narten Larsstuen

Sammendrag

Denne masteroppgaven handler om tre noviselæreres møte med grunnskolen og den systematiske veiledningen de blir tilbudt som nytilsatt. Mine undersøkelser ble gjort i forbindelse med et prøveprosjekt fra en kommune i Hedmark fylke som ble foretatt skoleåret 2010 – 2011.

Mitt fokus på undersøkelsen er fra et praktisk synspunkt, og er basert på mine erfaringer både som noviselærer i sin tid, faglærer, kontaktlærer, dramalærer, musikkpedagog/terapeut og tverrfaglig veileder i grunnskolen.

Opgaven har til hensikt og vise hva slags opplevelse noviselærerne kjenner på i møte med skolen og den systematiske veiledningen. Problemstillingen ble følgende: *”Hvordan opplever noviselærere sitt møte med grunnskolen og den systematiske veiledningen de blir tilbudt”?*

Tre lærere fra forskjellige grunnskoler i kommunen sa seg villig til å delta i undersøkelsen. Det ble gjort lydopptak av intervjuene. Intervjuene ble foretatt av informantene i etterkant av deres opplevelse og erfaring med systematisk veiledning, individuelt og i gruppe. Opptakene ble transkribert, og analysen ble foretatt ved hjelp av fenomenologisk forskningsmetode, IPA. Det tekstuelle beskriver informantenes opplevelser og erfaringer.

Det er de tre noviselærernes opplevelse som er i fokus i denne oppgaven, det er deres bidrag som har gitt funn til undersøkelsen.

Hovedkategoriene jeg har kommet fram til i undersøkelsen og som belyser informantenes felles opplevelse er, *rammer og ressurser, praktisk og konkret hjelp, anerkjennelse og refleksjon.*

Funnene i oppgaven blir blant annet drøftet på Aaron Antonovsky sin teori om opplevelse av sammenheng (på engelsk: sense of coherens (SOC)). Paulo Freire sine teorier om dialogen, og Axel Honneth sine teorier om Anerkjennelse.

Forskningsresultatene representerer disse tre informantenes opplevelse. Oppgaven har hatt til hensikt å gi noviselærerne en stemme og belyse deres opplevelse av den systematiske veiledningen de ble tilbudt.

Kommunen startet opp med dette systematiske veiledningsprosjektet i november 2010. Dette prøveåret skal evalueres og være med på å bestemme om kommunen skal fortsette med å gi tilbudet til noviselærerne.

Summary

This thesis is about three novice teacher's encounter with systematic guidance in the primary school as newly employed. My research is conducted in connection with a pilot from a municipality in Hedmark County for the school year 2010-2011.

My focus towards this subject is from a practical point of view and based on my experience both as a novice teacher in my time, contact teacher, drama teacher, music teacher/therapist and multidisciplinary supervisor in primary school.

The purpose of this thesis is to show the experiences the novice teacher have in the encounter with the school system and the system guidance they receive. The subject is as follows: "How does the novice teacher experience their encounter with the primary school and the systematic guidance they are offered?"

Three teachers from different primary schools within the municipality volunteered to participate in the research. Voice recordings were made from the interviews. The interviews were conducted after their experience with systematic guidance both in groups and individual. The recordings were transcribed, and the analysis was done within phenomenological research method, IPA. The text describes the informant's experiences.

The three novice teacher's experiences are the main focus of this thesis, and it is their contributions which has given them findings for the research.

The main categories I've found in my research and which sheds light to the informants common experience is boundaries and resources, practical and concrete help, acknowledge and reflection.

The findings in this thesis are amongst others discussed within Aaron Antonovsky's theory about sense of coherence. Paulo Freire's theories about the dialogue and Axel Honneth's theories about acknowledge.

The result of the research represents the three informant's experiences. The purpose of the thesis is to give a voice to the novice teachers and shed light to their experience to the systematic guidance they have been offered.

The municipality started this project in November 2010, and will after this trial period evaluate and determine if the municipality should continue to provide a guidance service for novice teachers.

Innhold

DEL 1: Innledning og aktualisering	1
1.1 Nasjonalt	1
1.2 Lokalt	3
1.3 Problemformulering	5
1.4 Oppgavens gang	5
DEL 2: Teori	6
2.1 Veiledning og opplevelse av sammenheng	6
2.2 Veiledning og dialog	8
2.3 Veiledning og anerkjennelse med kroppspråk og musisk krydder	9
DEL 3: Kvalitativ forskning	13
3.1 Metode	13
3.2 Fenomenologisk tilnærming	14
3.3 Min rolle som forsker	15
3.4 Valg av informanter samt etiske vurderinger	16
3.5 Pilotintervju	16
3.6 Datainnsamling	18
3.7 Transkribering og analyse	19
Framgangsmåte	19
3.8 Kvalitetskriterier	20
3.9 Etiske hensyn i møtet	21
3.10 Metodekritikk	22
DEL 4: Beskrivelser av funn	24
4.1 Godt nok det er godt nok, at noen på en måte sier det.	24

4.2 Tryggere på meg sjøl, tryggere på lærerrollen	27
4.3 Litt såre ting som man grubler på	30
4.4 Essensen i opplevelsene og erfaringene	33
DEL 5: Drøfting og analyse	34
5.1 Rammer og ressurser	34
Tid	34
Indre og ytre ressurser	36
5.2 Praktisk og konkret hjelp	37
Kontekst	38
Systematisk veiledning	39
Ekstern og intern veiledning	40
5.3 Anerkjennelse og refleksjon	41
Refleksjon og taus kunnskap	42
DEL 6: ”Det er godt å få veiledning”	44
REFERANSELISTE	48
VEDLEGG	51
Vedlegg 1, Samtykkeerklæring	51
Vedlegg 2, Intervjuguide	52
Vedlegg 3, Informasjonsskriv	54
Vedlegg 4, Pedagogavtalen	55
Vedlegg 5, Godkjennelse fra NSD	56